

TORONTÁL

SZERKESZTŐSÉG: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) U. I. TELEF. 281. KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) UCCA 1. SZÁM. TELEFON 21. SÜRGÖNY-CIM: TORONTÁL VELIKI BECSKERÉK.

A BÁNSÁG MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ.

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: ÉVENTE 300 DIN. FÉLÉVRE 150 DIN. NEGYEDEVRE 75 DIN. HAVONKINT 25 DINAR. KÜLFÖLDRE HAVONKINT 40 DINAR. MEGJELENIK MINDEN MUNKANAPON DELELŐTT. HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Délben Korosec Antun dr. belügy-miniszter a királyi palotába ment, ahol hosszabb időt töltött Jankovity udvari miniszter irodájában, akivel aktuális ügyekről tanácskozott.

Az Avala távirati ügynökség cáfolja a Politika azon hírének, hogy miután Markovity pénzügyminiszter nem tudta realizálni a külföldi kölcsönt Londonban, a következő napok valamelyikén Marinkovity dr. külügyminiszter fog kiutazni Angliába, hogy ott a kölcsön ügyét végleg nyelje be.

Spahó Mehmed dr. kereskedelmi miniszter tegnap Szarajevóba utazott. Spahó fizetegy napig marad Szarajevóban. A muzulmán-pártból csak az egyedüli Behmen tartózkodik Beogradban.

Tegnap a Narodna Bank részvényesei Beogradban rendkívüli közgyűlést tartottak, amelynek napirendjén az igazgatóság jelentése, a Narodna Bankáról szóló törvény-cikk és a bank alapszabályainak a módosítása szerepelt. Dr. Markovity azt indítványozta, hogy olvassák föl az alapszabályok megjelölt módosítását, majd ennek megtörténte után azt ajánlotta, hogy en bloc fogadják el, miután ez a bank részvényeseinek az érdeke. Egy felszólaló kivételével, aki azt vitatta, hogy a közgyűlés egybehívása és döntései törvénytelenek, mert alapszabálymódosítást csak a részvényesek összessége végezhet — el is fogadták az alapszabályok megjelölt módosítását.

SPORT

Becskerek. Pancsevői SK—Obility 5:1 (2:1). **Biró Brkity.** Az Obility nem érdemelte meg az ily nagy gólarányú vereséget, de csatársorának puhasága miatt nem tud jobb eredményt elérni. A pancsevőiknél jók voltak: a kapus és a két szélső. Az Obility csapatában Sztanivukity tünt ki agilitásával. Az Obility egy tizenegyest a kapus kezébe rugott.

Beograd. BSK—Jugoszlávia 4:1. Gradjanszki—Sask 1:0.

Szplít. Hajduk—Hask 2:1.

Noviszád. Szand—Vojvodina 3:2.

Ljubljana. A kerékpár sportklub egyik tagja, Koszmatin, elhatározta, hogy kerékpáron megy ki az olimpiászra Amszterdamba, ahol a jugoszláv színeket fogja képviselni.

Bécs. Bástya—Rapid 4:2.

Budapest. (Vízipóló.) Ftc—Mtk 1:0. III. kerület—Mac 2:0.

Temesvár. Kinizsi—Újpest 1:0.

Bizonyos lankadtság vehető észre a politikai helyzet kifejlődésében.

Beograd, jul. 9.

A politikai életben tegnap megjelent stagnáció volt észlelhető. A király egész nap devinjei villájában tartózkodott, ahonnan csak a délután folyamán távozott el. A miniszterelnökségen alig fordult meg néhány képviselő és maga Vukicsevity miniszterelnök is csak rövid ideig tartózkodott benn a hivatalában.

Valamire való élénkség egyedül a szkupstina demokrata klubjában volt, ahol Davidovity és néhány demokrata képviselő értekezett egymással.

Politikai körökben úgy látják, hogy a helyzet sulya jelenleg a radikálisoknál van. Nekik kell megegyezniük arra a személyre nézve, aki a négyes koalíció megalkotására kapjon megbízatást. A Sztanojevity-féle kombináció

ugyanis meghiusult, miután az ősz pártvezér erősen állja első kijelentését, hogy egy új kormány előki helyét nem vállalhatja fizikai okokból.

Bár a krízis csak öt napja tart, máris észrevehető politikai körökben, hogy nagy a lankadtság. Minden politikai csoport kívánja ugyan a gyors megoldást, de úgy, hogy ebből újabb zavarok és komplikációk ne merüljenek föl. Éppen ez okból nem is nagyon sürgetik, bár kívánják a sürgős megoldást.

Az eddigi törekvés, hogy egy koncentrációs kormány létrejöhessen — csődöt mondott. Minden tárgyalás ezirányban, teljesen eredménytelennek mutatkozott, mert a horvát paraszt-párt a jelenlegi politikai vezérekkel nem akar együtt dolgozni.

Ilyenformán egészen valószínű, hogy az egyedüli kiút a kaoszából a megoldás felé, a ko-

liciós kormány lesz, amely az eddigi négy pártból fog megalakulni.

Bár észrevehető, hogy a demokraták nincsenek elragadtatva ettől a megoldástól és erősen dolgoznak a pártok összehozásán, hogy a koncentrációt bármilyen áron és módon megvalósíthassák.

A király, aki ugyszólván egész nap devinjei villájában tartózkodott, délután egész váratlanul autón kirándult Csacsakra, ahol fölkereste Sztjepánovity Sztjepán vojvodát. Este azután visszatért a Felső Beogradba, ahol Korosec belügyminiszter jelentkezett nála kihallgatáson.

A politikai köröket érthető izgalmában tartja és nagy kíváncsisággal tölti el a király váratlan útja Sztjepánovity vojvodához. Egyes körök állítása szerint, a király meghallgatta ennek a régi kipróbált emberének a véleményét is a mai politikai helyzetről.

Radics Sztjepánt fejedelmi módon fogadták Zágrebben.

Zágreb, jul. 9.

Radics Sztjepán, akinek az egészségi állapota az utolsó időben már semmi kívánni valót nem hagyott hátra, szombaton megvizsgáltatta magát dr. Kosztity egyetemi tanárral. Miután a vizsgálat megállapította, hogy Radics állapota most már teljesen jónak mondható,

a paraszt-párt vezére a nála megszokott hirtelen elhatározással, úgy döntött, hogy vasárnap reggel elutazik Zágrebbe. Reggel hét órakor meg is jelent a beográdi állomáson a szintén kórházból jött Pernár és Grandja képviselőkkel együtt és a paraszt-párt összes Beogradban időző tagjainak kíséretében elindult Zágrebba.

Bár Radics elindulása meglehetősen váratlanul történt, a horvát paraszt-párt képviselői mindent elkövettek, hogy Radics útja és zágrebi fogadtatása minél impozánsabb legyen. A vonaton Radics kíséretében volt dr. Kosztity egyetemi tanár is, aki Beogradban ápolta Radicsot, aki Beogradban ápolta Radicsot. Kosztity a zágrebi utat megfelelő

ápolószeméllyel együtt, a király határozott kívánságára tette meg Radics kíséretében.

Radics vonata este 6 óra után futott be Zágrebba, ahol szinte végeláthatatlan tömeg fogadta az állomáson a paraszt-párt nagynevű vezérét.

Az egész város zászlódiszben pompázott. Az utcákon, amerre elhaladt Radics autója, sorfalat állt a nép és virágosó hullt le a nagy politikust vivő autó utjára.

Radics Sztjepán vejenek, Kosu-

ticsnak a villájába vitette magát, ahol az egyetemi ifjuság tüntetett mellette és felvonulást rendezett a villa előtt. Ettől eltekintve azonban semmiféle tüntetés, vagy rendzavarás nem fordult elő.

Pernár képviselő ugyancsak hazavitette magát, míg Grandja újra a kórházba hajtattott, mert még utókezelésre van szüksége.

A horvát paraszt-párt zágrebi vezetősége, hír szerint, a napokban diszgyűlés keretében ünnepli meg Radics felépülését.

Agyonlőtték Szófiában Protagerosz bolgár komitácsi vezért.

Szófia, jul. 9.

Tegnap este halálosvégű politikai gyilkosság játszódott le a bolgár fővárosban.

Az eddigi nyomozás eredménye szerint, három ismeretlen egyén

rölt Protageroszra, az ismert bolgár komitácsi vezérré, aki holtan maradt ott a merénylet színhelyén.

A rendőrség a merényletről értesülve, azonnal megindította a leg-

szélesebbkörű nyomozást, amely azonban eddig eredménytelen maradt.

Azt hiszik, hogy a merényletet Mihajlov Bancese komitavezér tervezte és hajtatta végre, aki Protagerosz riválisa volt.

A bolgár komitácsi szervezet a maga halottjaként temetteti el a meggyilkolt bandavezért és szerte az országban a szervezet házáin mindenütt gyászlobogókat tüzetett ki.

Mi lesz az ára az új buzának?

Beeskerek, jul. 9.

A Torontál múlt heti számában közöltük, hogy az idén nagyon jó buzatermésünk lesz. Azóta megindult az aratás és ez teljes egészében igazolta ezt az optimizmust, amelylyel az egész ország várta az első termésjelentéseket.

A Bácskából beérkezett jelentések szerint, ott az idén átlag tizenhat mázsás termést értek el, míg nálunk átlag csak tizenegy mázsa termett, azonban ezt is mint rekordtermést könyvelhetjük el.

A gazdaközönséget most természetesen az új buza és a többi gabonaművek ára érdekli elsősorban. Az üzletkötések megindultak az egész vonalon, sőt a noviszádi terménytözsden is nagy üzleteket bonyolítottak már le új gabonában. Éppen azért kell csodálkoznunk afelett, hogy a tőzsde hivatalos jelentése még mindig nem közli az új gabonaárakat.

A noviszádi terménytözsden a következő árak mellett történtek kötések: új buza 250, új zab 180, új árpa 190, új tengeri december—januárra 190, februárra 205, április—májusra 220, új liszt nullás 395, kettes 380, ötös 365, hatos 325, hetes 280 dinár.

Akik csak a rendőri fogdában békülnek meg egymással.

Beeskerek, jul. 9.

Tegnap éjjel véres verekedés zajla rémítette meg a Zmaj-Jovana utcában elkésve járó-kelő közönséget. Egy szemmeláthatóan ingadozó álláspontot elfoglaló uriember rohant, illetve tántorgott egy másik, nemkevésbé bizonytalan járásu férfi után, akit, miután hosszabb dülöngélés után elérte, alaposan agyba-főbe kezdett verni.

A hatalmas ordításra, amelyet egy a verő, mint a megvert egyén elkövettek, rövidesen nagy nézőközönség verődött össze az uccán, majd előkerült a rendőrszem is, a ki a két zavaros kinézésű férfit az őrszoba barátságos csöndjébe vitte magával, ahol a következő történetet sikerült tőlük a kijózanodás után megtudni.

Az egyik verekedő Hollósy János vendéglős, a másik pedig Dobrianszki Dimitrije orosz menekült. Közös, jó egyetértésben ültek és idogáltak együtt Hollósy vendéglőjében, amikor valamin összekaptak és összeverekedtek. Rövidesen azonban elfelejtették az összeveszés okát és újra kibékültek. Sőt hogy a kibékülés szabályszerű is legyen, elmentek a kocsmába a békét szankcionálni.

Minthogy a Hollósy-féle kocsmá, mint látszott, nem mutatkozott alkalmasságra erre a kibékülésre. Miután Dusan kocsmájába mentek és ott mulattak tovább.

A két jóbarát azonban rövidesen újra elázott és ebben az állapotban megint összeveszttek, sőt, mert hogy kicsiny volt számukra a működési tér, kikerültek az uccára, ahol verekedni kezdtek.

A rendőrségen mindkettőjüket lezárták közcsendháborítás miatt. A barátság azonban még a tömlöcöt is túléli — mert a két vérmes jóbarát még a kihallgatás alatt — feledve a multakat — kibékült egymással.

Beeskerek szomorú statisztikája.

Beeskerek, jul. 9.

Ilyenkor, félév végén szokták a lapok városaik népesedési statisztikáját közölni és ilyenkor nyílik alkalom különféle üdvös tanácsok és intelmek elhelyezésére, amelyekre senkisé hederít. A statisztikát, elolvassák, de azután egyet ráz magánlaikus és hivatott és minden megye tovább, a világ forog tovább keserű levében.

Beeskerek halálzási statisztikája elég magas volt, ami jórészt a nehéz és hosszú tél szenvedéseinek a számlájára írható. Összesen meghalt 409 egyén, akiknek

több mint a kétharmada gyermek. És pedig 92 gyermek, aki az egy éves kortól és 51, aki az egy éves kortól a hatodik életévéig kaszált le a halál.

Ez a haláladan nagy szám gondolkodóba kellene hogy ejtse a vezető köröket és rávegye őket arra, hogy kissé több figyelmet szenteljenek ennek a nagyon fontos kérdésnek.

A másik ügyemre méltó dolga ennek a halálzási számnak az, hogy az elhalt 409 egyének 45 százaléka halt meg a legpusztítóbb népbetegségben, a tüdővészben.

Ezen a téren is akadna tehát a

hatóság számára elég tennivaló. A külvárosok építkezéseit például a papiroson átvizsgálják, felülbírálják, de higiénikus szempontból a helyszínen pusztán a jó isten vizsgálja meg az egyes épületeket, kutakat, illemhelyek elhelyezését, stb.

Annál megdöbbentőbb ez a magas halálzási arányszám, mert vele szemben

a születések száma mindössze 375 esetre szorítkozik. Ezek nagy része is a szegényebb néposztályra esik, amelynél minthogy a gyermeket úgy, ahogy kellene, nem tudja ápolni, megint csak a halálzási szám fog emelkedni.

Ha még megemlítjük, hogy a legöregebb beeskereki, aki meghalt, a kilencven éves Tekla Lipótné született Stagelschmidt L. volt és a legfiatalabb a kis Leicht Tóni, aki ennek a világnak az örömeiből éppen csak egy órára valót látott — lezárhatjuk ezt a rubrikát, hogy áttérhessünk az Amoristen okozta pusztításokra.

Esküvő az év első felében 122 volt, amelyből ha levonjuk az ugyanerre az időre esett harminckét válópert, hát tulajdonképpen csak kilencvenre tehető a tényleges száma az esküvőknek.

A lippai rémregény újabb fejezete, melyben újra megvádolják az orvost, hogy meg akarta gyilkolni feleségét.

Beeskerek, jul. 9.

Nagy feltűnést keltett a Torontál temesvári híradása, miután Beeskerekben is ismert egyénektről van szó, hogy Monsparth Béla dr. lippai orvos és Torró Gizella nevű lippai leány állítólag felbérelték volna Dressel József nevű hentessegédét, hogy az orvosnak válóléiben lévő feleségét gyilkolja meg. A nyomozás során mindkét fél másként adta elő a dolgot. Dressel szerint, őt felbérelték, Monsparth és Torró szerint pedig az egész gyilkossági terv, mese. A temesvári ügyészségen lefolytatott kihallgatás során, Dressel megmaradt vallomása mellett, de miután konkrét bizonyítékok nem voltak, az ügyészség Dresselt szabadlábra helyezte. Tegnap azután

erdekes beadvány érkezett a temesvári ügyészséghez. Monsparthné ugyanis beadványában arra kéri a vezetőügyészt, hogy folytassa a nyomozást férje ellen, mert elegendő adatok vannak arra vonatkozólag, hogy őt meg akarta gyilkoltatni. Beadványában kifejti újra a tényállást és hivatkozik Dressel vallomására, aki bármikor kész azt eskü alatt megismételni, sőt hajlandó, ha büntetés jár érte, azt is elszüvenedni. A vezetőügyész még nem döntött a beadvány sorsa fölött, valószínű azonban, hogy a feljelentés újra felkavarja az egész lippai rémregényt és folytatásaként újabb tanúkihallgatások lesznek a temesvári ügyészségen.

Végleges kimutatás a világháború borzalmairól.

Bécs, jul. 9.

A bécsi Páneurópa-központ megbízásából Woytinszki Vladimir, az ismert statisztikus és nemzetgazdász elkészítette a világháború pusztításainak végleges kimutatását. A 24 oldalas röpirat, amely számoszlopokban és diagrammokban tárja elénk a világháború pusztításait, hatásos propaganda-eszköz a világbeke érdekében.

Elképesztő az ugynevezett győztes államok eladósodása. Ezek 87 milliárd aranymárka adósságot csináltak, főként Amerikában, hogy anyagilag győzzék a háborút. Az entente államok 60 éven át fognak Amerikának annuitásokat fizetni, hogy végleg törlesszék ezen adósságukat, amelyre viszont a német jóvátételből akarnak fedezetet nyer-

ni. Az összes európai országok háborús költségei majdnem 1200 milliárd sillinget tesznek ki.

Az ugynevezett jóvátétel szintén nagy megterhelést jelent az európai közgazdaságnak. A legnagyobb katasztrófa közgazdasági szempontból a termelés csökkenése. A háborús évek termelési csökkenését nem lehet megállapítani, 1919-től 1925-ig körülbelül 25 százalékkal kisebb volt, mint 1913-ban, 1926-ban a termelés a háború előtti utolsó esztendő szintjére emelkedett, 1927-ben azonban már 5 százalékkal magasabb volt. A termelési csökkenés veszteségei ennek ellenére mintegy 850 milliárd márkára rugnak.

Woytinszki részletesen kidolgozta az emberanyag-vesztés statisztikáját is. A központi hatalmak ke-

rek 4 millió katonát vesztek el, illetőleg ennyien haltak meg. A sebesültek száma kerek 7 millió. Ezekben a számokban azonban nem szerepelnek a polgári egyének, asszonyok és gyermekek milliói, akik betegségek és nyomor következtében haltak meg tömegesen a háború alatt.

Az entente hadseregei 6 millió halottat vesztek, míg a sebesültek száma 12—14 millióra rug.

A háború pusztításait azonban legjobban talán az a tény világítja meg, hogy 1923-ban a hivatalos, az egyes államoktól támogatásban, illetőleg ellátásban részesülő rokkantak száma 6,854.000 volt.

Kokora fuvarozási vállalata felszámol.

Beeskerek, jul. 9.

A beeskereki rendőrség fogdájának érdekes lakója van tegnap óta, Kokora Virgil 24 éves idvori mézszárossegéd személyében, akit tulajdonságos vállalkozó szelleme, no meg egy kicsit a bor szeretete is túlközeli ismeretségre hozott a rendőrséggel.

Kokora Virgil mézszárossegéd Idvoron, de úgy látszik, ambícióit nem elégitették ki a kis falu mézszárossegéd terén mutatkozó igényei, éppen azért tágabb működési teret keresett magának és kocsjával munkaalalmat vállalt Beeskerekben. Szerződést kötött Zoufall Mihály beeskereki magánzóval és Lang András szerelővel, akiknek Idvoron érdekeltségük van, hogy gépalkatrészeket szállít Beeskerekre ki Idvorra és a szükséghez képest, onnan vissza Beeskerekre.

Ennek a kötelezettségnek Kokora hosszú ideig pontosan eleget is tett, de szerdán reggel az eddig pontos üzletmenetben zavarok kezdtek mutatkozni. Kokora beállított korán reggel Zoufallhoz és ötven dinárt kért tőle, hogy a város előtt eltört kocsját megcsináltassa.

Zoufall adott neki pénzt, amelyet Kokora azonban elmulatott Bajkucsin kocsmájában. Sőt, miután ott a mulatság emelkedett hangulatu lett, 229 dinár ceh ellenében zálogban hagyott egy hengerfúró gépet, amelynek huszonöt ezer dinár az értéke.

Borközi állapotban azután elhatározta Kokora, hogy likvidál az egész üzlettel és betérve Dimnjeszku Ádám kocsmájába, tizenkét dinár elfogyasztott szesz ellenében, zálogban hagyott egy négyszázötven dinár értékű csőformáló gépet. Majd felhasználva egy kedvező pillanatot, amikor a vendéglős egyedül hagyta az ivószobában, kihuzta a pénztárfiókot és kilopott onnan száz dinárt, amelyet a legmegbízhatóbb helyre, a cipőjébe dugott.

Ennél azonban nem volt szerencsése, mert a pénz hiányát észrevették és lefűlelték a jámbor Kokorát, aki ellen a többi károsítottak is följelentést tettek, úgy hogy a rendőrség őrizetbe vette és most felelnie kell a rövid életű szállítványozási és fuvarozási vállalat eltűnt, illetve zálogba csapott holmijaiért.

Július 9., hétfő. Rk. és prot.: Lujza. Gk.: David. Sidó: Thamus 21. Napkelte 4'9, napnyugta 20'1 óra. A nap hossza 15'52 óra. Év végéig van még 175 nap.

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenti: Egyelőre még igen meleg idő, koronként fellépő nyugati szelekkel, este és reggel erősen észlelhető hűsüléssel.

Július
9

1807-ben Tilsitben megkötötték a porosz-francia békét.

1815-ben fejeződött be a bécsi kongresszus, amely Napoleon öröksége fölött osztozkodott meg és rendőri, valamint politikai rendszabályokkal harminc évre megbénította Európa államainak a fejlődését.

1816-ban a Rio de La Plata tartományok (Argentína köztársaság) proklamálják függetlenségüket.

A pénteken elűnt Löwenstein bankár ügye még mindig nincs tisztázva. A repülőgépből való eltűnése a dúsgazdag bankárnak, ma már kétségtelenül meg van állapítva. A brüsszei rendőrség most az irányban nyomoz, hogy nem-e a repülőgép utasai közül telet elvalaki láb alól a bankár.

Chile di San Jagóból jelentik, hogy tegnap este az Angamos nevű hajó a nagyon viharos tengeren, magában a kikötőben, ahová beült, háromszáz utasával együtt elsüllyedt. A hajó kapitánya a parancsnoki hidon öngyilkosságot követett el.

Megkezdődnek az utósorozások. A városi katonai ügyosztály felhívja mindazon 1908-as évfolyambeli eddig ideiglenesen alkalmatlanokká nyilvánított és az 1902—1907-es évfolyambeli alkalmatlanoknak találakat, akik az idén eddig sorozáson nem voltak, hogy jelentkezzenek adataik felvétele végett, mert a katonai sorozóbizottság július 15-ike után megkezdte működését és utósorozást tart.

Diákok tengerparti nyaralása. A becskerekai gimnáziumi tanulók egy része, mint ismeretes, a Jadranszka Sztázsa akciójából kifolyólag, már hosszabb ideje élvezi a Szusákhöz közel fekvő Martinesice helységben a tengeri nyaralás kellemességeit. A lányok nyaralási akciója a hó végén kezdődik és azért a gimnázium igazgatósága felszólítja a nyaralásban résztvenni akarókat, hogy e hó huszonhetedikéig fizessék be az igazgatóságnál a nyaralás költségeit, a mely 900 dinár ellátás és 200 dinár utiköltség egy hónapra.

Hadat üzennek a vörös kakasnak. A gyakori tüzesetek arra indították a becskerekai rendőrséget, hogy fokozottabb ellenőrzést gyakoroljon. Különösen a cséplést végző gazdáktól követeli meg az előírt tűzrendészeti óvintézkedések szigorú betartását. A rendőrség a szerűskerteket át fogja vizsgálni és megállapítja, hogy a cséplőtűk az előírt három hordó vízről és megfelelő számú vödörökről gondoskodtak-e.

Végzetes tréfa. Londonból jelentik: Az oxfordi országuton több falusi legény tréfából másfél méter magasságban drótkötelet feszített ki. Egy nagy sebességgel robogó autó nekifutott a drótkötélnek, amely a gépkocsi sofförjét és három utasát valóságosan lefejezte. Mikor a legények véres tréfájuk következményeit látták, elmenekültek.

Országos vásárok. Idjos és Gornjakovili községben július 7-ikén, Csurogon július 8-ikán tartottak, míg Budiszaván július 16-ikán tartják meg a szokásos nyári vásárt.

Drákói szigorúsággal büntetik azokat a sofföröket, akik tűz esetén elfünnék a standról. A rendőrfőkapitány megfigyelte, hogy a legutóbbi tüzesetek alkalmával az autótaxitulajdonosok a tűzriadó elhangzása után, eltűntek a standról és a tűz eloltásáig vissza sem tértek gépkocsijaikhoz. A főkapitány ezért rendeletet adott ki, amelyben meghagyja az autótaxitulajdonosoknak, hogy a tűzriadó elhangzása után minden sofför azonnal a gépkocsija mellé álljon és megvárja a rendőrség rendelkezéseit. Akik a jövőben ezt nem teszik meg, azokat úgy tekintik, mint akik kivonták magukat a mentési munkálatok alól és már az első esetben az ilyen visszaélést a maximális bírsággal és elzárással fogja sújtani, ha pedig megismétlődik, megvonja az illető sofför igazolványát és eltiltja a taxiipartól is. A multkor tűz alkalmából négy sofför ellen indult meg az eljárás, akiket szigorúan megbüntettek, mert nem voltak hajlandóak a tűzoltóság és a rendőrség szállítására. A rendőrség álláspontja szerint, úgy a törvény, mint a legutóbb megjelent belügyminisztériumi rendelet világosan előírja, hogy tűz esetén a rendőrfőkapitányság az összes közlekedési eszközöket igénybe veheti.

Egy erkölcsös község. Vracsevgájáról a mult havi népesedési kimutatásban kizárólag csak a törvénytelen születések számát jegyezhetette fel a krónikás és pedig számszerint — tizenhatszáz. A törvénytelen születéseknek ilyen nagy száma valószínűleg az őszi kukoricatörés számlájára írható.

Öt évi börtönbüntetés vár a kővényhamisító Blumensteinre és társaira.

Párizs, jul. 9.

A magyar kormány 1927 november 5-ikén benyújtott panaszára megindult és az osztrák-magyar monarchia államkötvényeinek hamis lebélyegzésére vonatkozó vizsgálat véget ért. A vizsgálóbíró az ügyet a büntető törvényszék elé utalta, amely 27 vádlottat fog felelősségre vonni, így többek között Blumenstein Józsefet, Fovbini Simont, a két de Fallois ívvert, valamint La Caso volt konzult. Tizenkét vádlott egyelőre szabadlábon védekezik, tíz pedig külföldön tartózkodik és ezeknek ügyében in contumacian fognak ítélni. A vád valamennyi vádlottat csalással terheli, tekintettel arra, hogy a tulajdonképpeni hamisítást, az eredeti pecsétnek az állampapírokról történő lemosását külföldön követték el és a vádlottak hivatkozhatnak arra, hogy ezekről a manipulációkról nem volt tudomásuk. Az előzetes vizsgálat megállapítása szerint, összesen 12 millió frank értékű osztrák-magyar állampapírt nyújtottak be lebélyegzés végett, amelyekről előzően a régi pecsétet külföldön lemosták.

Pusztul a kenyér. A hosszú ideje tartó nagy szárazság tegnap ismét áldozatot követelt az idei áldásból. Az eleméri soron tegnap délután 3 órakor ismét buzatüz volt, amely özv. Wilhelm Jakabné keresztekbe rakott mintegy egy holdnyi termését hamvasztotta el. A héten már ez a hatodik buzatüz, amelyet állítólag vasúti mozdony kéményéből kipattanó szikra okoz.

Meghalt a bolgár pénzügyminiszter felesége Buziáson. Buziásról jelentik: Toncsov Demeter bolgár pénzügyminiszter felesége, aki szívhajára Buziáson keresett gyógyulást, hatvankilenc éves korában meghalt. A miniszter feleségének holttestét bebalzsamozása után Szófiába szállítják.

RADIOWELT
illusztrált hetilap, mindenkiné a legmegfelelőbb rádióújság. — Hozza az európai és amerikai leadóállomások programját. — Rádióriportok. — Gazdag technikai rész.
FUNKMAGAZIN
havi folyóirat rádióamatőrök részére. Szerkesztő dr. Nesper Eugen. Nélkülözhetetlen minden amatőrnek és szakembernek. Melléklet rövid hullámhosszról és phonorádiókról.
WIENER RADIOVERLAG G. m. b. H.
Wien, I., Pestalozziggasse 6. 131

A Pesti Tőzsde e heti száma közli a Ford-gyár szenzációs utépitési ajánlatát, az Egyesült Izzó, a Lámpagyár, a svéd gyufafatrész, az Ingatlan Bank, a Hitelbank, a Vásárpénztár stb. új tranzakcióit. A bécsi Biedermann ügyről, a zománcédenygyárak nagy karteljának megalkulásáról, a fixpiac összeomlásáról szenzációs új részletek számolnak be. Az autóróvat a benzinkartel bukásáról, az árupiac az új gabonaüzletekről, a textiltőzsde a textilipar szenzációjáról közöl fontos tudnivalókat. Egész heti árfolyamlap, érdekes biztosítási rovat, sok külföldi tudósítás egészíti ki a lapot. Ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

Blumenstein Józsefnek öt védője van, ezek közül három nagytekintélyű párizsi védő: Moutet, Compagni és Robert, a negyedik Torres, az ismert kommunista képviselő, az ötödik pedig magyar: Csató Ferenc dr., budapesti ügyvéd, aki a vizsgálat óta állandóan Budapest és Párizs között utazik.

Jogász körökben igen érdekesnek tartják a francia hatóságok döntését. Blumenstein család és értékpapirhamisítás címén vonták vizsgálat alá. A francia törvénykönyv szerint a csalás csak vétség, az értékpapirhamisítás már büntett. Mindkettőért körülbelül öt esztendő börtön jár. A vétségek ügyében szakbíró, a bűnyekben pedig esküdtbíró ítélik. A döntésben igen érdekes, hogy Blumensteinnek szakbíró elé kerülnek. Ez, bár a vétség enyhébb minősítés, félig-meddig mégis keresztülhuzza a védők számítását. Torres ugyanis arra számított, hogy az esküdtbíró előtt különféle hangzatos politikai érvekkel és frázisokkal szerezhet majd előnyt védekezésnek. Ez a terv azonban meghiúsult, az ügy szakbíró elé kerül, így azután Blumensteinék, akik az eddigi pontos megállapítás szerint 4,700.000 aranyforint és 1,200.000 aranykorona értékű háború előtti államkötvénnyel manipuláltak, öt évi börtönre számíthatnak.

A Balkán Bioskopban hétfőn és kedden Nagy Kató világfilmje: „AZ EGŐ HAJÓ”, amellyel az utólrhetetlen kedvességű és humoru szubotica urileány meghódította a világot. Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy megérkeztek a bérletjegyfűzetek és a pénztárnál már kaphatók.

Nyilatkozat. Férjem, Somfai János betegsége miatt felszólítok mindenkit, hogy én sem a multban, sem a jövőben történő adósságaiért nem felelek, tehát senki ne hitelezzen neki. Somfai Jánosné.

Akik romlott árut árultak. Dr. Dimitrijevitj Tihomir rendőrfőkapitány Zamurovity Arkadija állatorvossal a legutóbbi hetipiacon végigjárta a piaci mézszárszékeket és a piachoz közelfekvő három, üzlet-helyiségben működő mézszárszéket és meggyőződött róla, hogy miképpen tartják be az előírt egészségügyi és köztisztasági rendelkezéseket. A bizottság két helyen kifogásokat emelt, ezek tulajdonosai ellen kihágási eljárást indítanak. Ugyanakkor a főkapitány átvizsgálta az élelmiszerkereskedők árukészletét. Dju-kity Szreya viszonteladónak 66 tojásból álló árukészletét megvizsgálta és a vizsgálat során megállapította, hogy a 66 tojás közül 34 romlott volt. Mojity Máca viszonteladó készletében 26 romlott tojást találtak. A romlott árut a főkapitány megsemmisítette, a közönség jóhiszeműségével visszaélő árusok ellen pedig minditották a kihágási eljárást.

Vulkan kitöréséről felnek Besszarábiában. Néhány napja Kisenev környékén sajátságos természeti tüneményre lettek figyelmesek. A föld mélyéből bizonyos időnként megismétlődő morgásokat hallottak, amelyek azt a hiedelmet keltették, hogy vulkán van kitörőben. A geológiai intézet ugyan kommunikét tett közzé és abban megnyugtatón igyekszik a lakosságot, hogy a vulkán kitöréséről Besszarábiában nem kell tartani, ennek dacára mégis nagy az izgalom. Tegnap is erős földlökeket észleltek, amelyek a legnagyobb nyugtalanságra adnak okot a lakoságnak. Soroca környékén nagy geológiai elváltozásokat okozott a földzökkenés. Valószínűnek tartják a tudományos körök, hogy a város közelében földalatti folyó van, amelynek ágya kitörni készül. Innen magyarázzák a morgást is.

Elegáns nyári fehérenemű és nyakkendők meglepően olcsón Maksim Steinnál, a Turul-cipőüzlet mellett.

Játék közben felrobbant a bomba. Bitoljából jelentik: Feta Seljadin bitolji pásztor tegnap délután nyája legeltetése közben a hegyekben több, a háborúból visszamaradt fel nem robbant repülőbombát talált. A bombákról le akarta venni az időzítő készüléket, ami két bombánál sikerült is, a harmadik bomba azonban felrobbant és a pásztor darabokra tépte.

Orient Bioskop

Hétfőn, július 9-én 5, 7 és 9 órakor
Kedden, július 10-én 5, 7 és 9 órakor

Viktor Sardou regénye nyomán

Kaméliás hölgy

7 felvonásban.

Jön: Spione. Jön:A főszerepekben: **Norma Talmagde,**
Beregi Oszkár és Gilbert Ronald.

Ahol az özvegy megeszi az urát. Egy ausztráliai kutató, Bryce, feleségével atkutaita Afrikát, Fokvárostól Kairóig. Különösen az a törzs keltette fel benne az érdeklődését, mint beszámolójában írja, ahol az özvegynek joga elhalálozott férjét megenni. Az európaiak azonban büntetik a kegyelet e fajtáját, az ugandi kampalában két asszony is ült Bryce ottjártakor az uruk megevése miatt.

Nemcsak hi-detjük, hanem adjuk is a legjobb cipőket a legolcsóbb áron. Vilim Herzfeld.

Embereket rabolnak az alban kacsakok. Kraljevóból jelentik, hogy az Albániából betört rablók elraboltak Papakocsa Leonidet és Papa-

kocsa Petárt. A csendőrség széleskörű nyomozást indított, sőt maga Tomity tábornok, a csendőrség parancsnoka is odaérkezett, azonban mindezekig nem sikerült sem az elrablott polgárokat megtalálni, sem a rablók nyomára jutni.

Gummilabdába zárta magát és leereszkedett a Niagara vizesesre Londonból jelentik: Lausier kanadai akrobata hatalmas gummilabdában leereszkedett a Niagara vizesesre. A víz sodra a labdát a kanadai parton vetette ki, ahol az akrobatát eszméletlen állapotban szedték ki a gummilabdából. Lausiernek nem volt szerencséje, mert a parton rendőrök várták, akik életveszélyes mutatvány miatt letartóztatták.

A kávét, a szeszt, a dohányt nem ismeri,

viszont kilenc felesége volt a világ legöregebb emberének.

Hogyan élhetünk százötven évig? — Érdekes feljegyzések a legöregebb emberekről.

Egy ötletes amerikai impresszáriónak az az eredeti ötlete támadt, hogy a világ legöregebb emberét, a Konstantinápolyban élő 145 esztendő Zaro Agot, körutra hívja meg az Egyesült Államokba. Az impresszárió terve az volt, hogy Zaro Agoról előadásokat tart, a világ legvénebb embere pedig az előadás után röpiratokat ad el, amelyeknek ez lesz a sokatmondó címük:

Hogyan élhetünk 150 évig?

A találékony amerikai minden biztonnyal jó üzletet fog csinálni, mert hiszen minden idők óta csillapíthatatlan lánggal ég az emberiségben az a vágy, hogy elérje a bibliai kort, most pedig Steinach és Voronoff tanár idejében talán időszerűbb ez a kérdés, mint valaha.

Azoknak az embereknek a száma, akik 140—150 esztendő kort értek el, ma nagyon csekély. Olyan csekély, hogy az ember az ujjain számolhatja meg őket. Azok, akiknek megadatott, hogy ezt a kort elérjék, csaknem kivétel nélkül szegényes viszonyok közt éltek.

A 146 éves korában elhunyt Drabenberg Keresztély, szegény dán evezős volt. Életének legutolsó évében — írja a krónika — Drabenberg, aki mindig nagyon szűkös viszonyok között morzsolta napjait, teljesen egészséges volt. Amikor 100 éves volt, török fogságba esett. Török kalózok fogták el hajóját. A 100 esztendő aggyastán azonban el tudott szokni a fogságból és gyalog vándorolt Európán keresztül Kopenhágába. Száztíz éves korában Drabenbergnek vitája támadt egy matrózzal, akit, hevesvérü ember lévén, halántékára irányzott egyetlen ökölcsapással megölt.

A svéd történelem is ismeri a hosszú életnek egy kivételes példáját. A kunsöri királyi vár őre, Finne Henrik 138 éves kort ért el. Egész életében ellensége volt az alkoholnak. Egy napon XII. Károly király meghívta magához az öreg várőrt

és egy pohár bort adott neki, Finne megitta és nyomban mély álomba merült. Amikor fölébredt, nagyon fáradtnak érezte magát és arra kérte a királyt, hogy hazamehessen. Hazament, lefeküdt és nem kelt föl többé.

Az első pohár bor megölte

Cornwallban 1757-ben meghalt egy Effingham nevű ember 144 éves korában. Szülei nagyon szegény emberek voltak és neki már kisgyerek korától fogva nehéz munkát kellett végeznie. Miután hosszabb ideig katonáskodott, élete végéig mint nap-számos kereste meg kenyerét. Száz éves koráig sohasem volt beteg és még halála előtt pár nappal is három mérföldes gyalogutat tett.

Még magasabb kort ért el Pan Tamás, aki 152 éves és 9 hónapos volt, mikor 1635-ben meghalt. Ő is szegény ember volt, parasztszülők gyermeke és mint földmunkás keményen dolgozott egész életén át. Magas korának híre eljutott I. Károly angol királyhoz is, aki Londonba hozatta, hogy megismerhesse. Ennek az utnak végzetes következménye volt Panra. Röviddel az angol fővárosba érkezése után meghalt. Pan kizárólag tejjel, vajjal és sajttal táplálkozott — az udvarnál pedig húst és különböző más meg nem szokott ételt kellett ennie. Holttetését Harvey, a vérkeringés híres felfedezője boncolta fel. Nyomat sem találta az érlelmeszesedésnek.

1670-ben Yorkshirében meghalt egy Jenkins nevű ember, aki 1501-ben született és a 169 éves rekordot érte el. Egész életén át tengerész és halász volt.

Száznegyvenhét éves korában halt meg, 1729-ben Andersson nevű koverói kézműves, aki arról volt híres, hogy tíz svéd királyt élt tül.

Egy Douglas nevű másik svéd, aki ugyanakkor halt meg, mint Andersson, 83 éves korában nősült. Négy fia született, köztük az egyik, amikor az apja már 102 éves volt. A

fiu testileg fejlett, de szellemileg abnormis volt.

Ezek mellett a Matuzsálemek mellett, persze, Barozzino de Copellis báró, aki 1770-ben 104 éves korában halt meg a tiroli Meránban, valóságos sunanc volt. Négy-szer nősült; először 14 éves, negyedszer 84 éves korában. Utolsó házasságából meg nyolc gyermek származott. A báró utolsó pillanataig teljes szellemi és testi frissességnek örvendett.

IRODALOM

Kéve. Csuka Zoltán, a vajdasági magyar irodalomnak ez a nagytehetségű munkása ezen a címen kötetbe foglalta az itt élő költők reprezentáló verseit és ezzel valóban értékes dokumentumot adott a magyar olvasóközönség kezébe. Ez a könyv határozott válasz és bizonyíték annak a kérdésnek eldöntésénél: vannak-e külön értékei a vajdasági magyar költészetnek? A felelet, amelyet ez a kötet megtestesít, meglepő és örvendetes: igenis, eredeti, érdekes gondolat- és érzésrajzot, megrázó lelki erupciókat, széles képzelet-távlatokat tudnak teremteni a mi költőink. Igenis, érdemes felfigyelni ezekre a sokszor megkapó tisztasággal felcsengő, egyszerű hangokra, nemes harmóniában összefonódó gondolat-ritmusokra és igazi költői értékeket vevelő lírai képekre. Felfogásban, erőben bizonyára élénk különbséget kell tennünk a kötetben megszólaló tizen-négy költő között, akiknek sorában olyan éles profilú költői egyénisé-

gek mutatkoznak meg, mint amilyen Csuka Zoltán, a mindenséget átívelő, merész meglátásokban gazdag lírikus, Fekete Lajos, akinek minden szava friss és léttel teli, Haraszti Sándor, a ma élesszavu költője, a mélyen borongó, csodás finomsággal daloló Szenteleky Kornél, Tamás István, akinél plasztikusabb, költőibb képeket alig alkot ma valaki a fiatal generációban és a meleg színek teremtő F. Galambos Margit. De mellettük méltó helyet foglalnak el a többiek is, így a mélyérzésű, régen beérkezett Ambrus Balázs, a grációzan daloló Debreczeni József, a sokszor érdekes Ferenczy György, Földi Ilonka, akinek hangulatos sorain egy sokszínű láncokban égő lélek ring, a tiszta gondolkodás tágas térségein haladó Gergely Boriska, a tiszta látású, egyszerű érzésű Kovács Antal, a riadozva, lihegő lélekzettel széttekintő Mikes Flóris és a szívét-agyát kitáró, érzésekben gazdag Somogyi Pál. Büszke örömmel köszöntjük a vajdasági költők antológiáját, a melynek megjelenését fontos és értékes kultureseménynek tekintjük, biztató kezdetnek, amely után — adja Isten, hogy minél nagyobb számban — napvilágot kell látnia a többi vajdasági magyar könyvnek is. (b. l.)

Fiatal, ügyes 1143

CIPÉSZMUNKÁS

aki szerbül, magyarul és németül beszél,

felvétetik a TURUL cipőüzletben.

PLEITZ FER. PÁL

könyvnyomdája

Velikibecskerek

Obilityeva (Zápolya) u. 1. Telefon 21.

Alapított 1846.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Töm-öntöde. Könyvkötészet. Vonalozó intézet. Ruggyantabélyegzőgyártás.